

Likabehandlingsplan för Förskolan Paletten

Reviderat oktober 2015

1. Inledning

1.1 syfte

1.2 bakgrund

2. Regelverk som likabehandlingsarbete reglerar

2.1 FN:s barnkonvention

2.2 diskrimineringslagen

2.3 skollagen

2.4 läroplan för förskolan

2.5 socialtjänstlagen

3. Barn har rätt till lika behandling

3.1 definition av diskriminering

3.2 definition av trakasserier och kränkande behandling befogade tillsägelser

3.3 mobbing

3.4 kränkningar kan vara

3.5 befogade tillsägelser

3.6 repressalier

4. Palettens förskola

4.1 ledord

4.2 förskolans vision långsiktiga mål.

5. Delaktighet

5.1 förskolechef

5.2 pedagoger och övrig personal

5.3 barn

5.4 föräldrar/vårdnadshavare

5.5 revidering

6. Skillnad mellan främjande och förebyggande arbete

6.1 förskolans insatser för att främja barns lika rättigheter och möjligheter

6.2 förskolans förebyggande arbete

7. Palettens kartläggning utifrån samtliga diskrimineringsgrunder

7.1 kön

7.2 etnisk tillhörighet

7.3 religion

7.4 funktionshinder

7.5 sexuell läggning

7.6 könsöverskridande identitet eller uttryck

7.7 ålder

8. Palettens utvärdering av föregående års likabehandlingsarbete

9. Nulägesbeskrivning

9.1 Palettens mål 2015/16

10. Konkreta åtgärder vid upptäckt av diskriminering eller annan kränkande behandling.

10.1 barn-barn

10.2 barn- vuxen

10.3 vuxen-barn

10.4 vuxen-vuxen

11. Till dig som vårdnadshavare

12. litteratur

1. Inledning

1.1 Syfte

Syftet med likabehandlingsplanen är att främja barn och vuxnas lika rättigheter, samt förebygga och förhindra diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling.

Likabehandlingsplanen ska skapa en trygghet och tydlighet för barn, elever, föräldrar och personal så att man tydligt kan se och agera efter lagarnas intentioner.

1.2 Bakgrund

Förskolan har i sitt uppdrag att lägga grunden för det livslånga lärandet. Verksamheten i förskolan ska utformas i överenskommelse med grundläggande demokratiska värderingar och utgå från internationella och nationella styrdokument. Planen mot diskriminering och kränkande behandling handlar om att främja barns lika rättigheter och möjligheter i förskolan.

En trygg miljö i förskolan är en förutsättning för att barn ska kunna utvecklas.

2. Regelverk som likabehandlingsarbetet regleras i

Denna Likabehandlingsplan/Plan mot kränkande behandling utgår från följande internationella och nationella styrdokument

2.1 FN:s barnkonvention

Barnkonventionen sätter barnperspektivet och rätten till likabehandling i fokus. Konventionen talar om rätten till liv och utveckling, om barns rätt till inflytande och att få göra sin röst hörd. Enligt artikel 36 skall barnet skyddas mot alla former av utnyttjande som kan skada barnet i något avseende. I artikel 19 klargörs att staten har en skyldighet att skydda barn från alla former av fysiska, psykiska och sexuella övergrepp och andra former av skada och vanvård som kan förekomma.

2.2 Diskrimineringslagen (2008:567)

Denna lag har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.

2.3 Skollagen kap 6 § 7- 8 Åtgärder mot kränkande behandling § 7 Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling. § 8 Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Skollagen kap 6 § 10 En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn. En förskolechef eller rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. Första stycket första och andra meningarna ska tillämpas på motsvarande sätt om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i Diskrimineringslagen (2008:567).

2.4 Läroplan för förskolan (Lpfö 98) reviderad 2010 Grundläggande värden

Förskolan vilar på demokratins grund. Därför skall dess verksamhet utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar inom förskolan skall främja aktning för varje människas egenvärde och respekten för vår gemensamma miljö. En viktig uppgift för verksamheten är att grundlägga och förankra de värden som vårt samhällsliv vilar på. Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan könen samt solidaritet med svaga och utsatta är värden som förskolan skall hålla levande i arbetet med barnen. Värdegrunden uttrycker det etiska förhållningssätt som skall prägla verksamheten. Omsorg om och hänsyn till andra människor, liksom rättvisa och jämställdhet samt egna och andras rättigheter skall lyftas fram och synliggöras i verksamheten. Barn tillägnar sig etiska värden och normer främst genom konkreta upplevelser. Vuxnas förhållningssätt påverkar barns förståelse och respekt för de rättigheter och skyldigheter som gäller i ett demokratiskt samhälle och därför är vuxna viktiga förebilder. Att hävda grundläggande värden kräver att värderingar tydliggörs i den dagliga verksamheten. Verksamheten skall bedrivas i demokratiska former och därigenom lägga grunden till ett växande ansvar och intresse hos barnen för att de på sikt aktivt skall delta i samhällslivet.

2.5 Socialtjänstlagen

Verksamheter som berör barn och ungdom är skyldiga att göra anmälan till socialtjänsten enligt 14 kap 1 § i socialtjänstlagen. Detta gäller skyldighet att anmäla vid misstanke om att barn far illa.

3. Barn har rätt till lika behandling.

3.1 Definitioner på diskriminering

En grundläggande mänsklig rättighet är rätten till likabehandling.

Alla barn i förskolan har samma rättigheter - flickor som pojkar och oavsett etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck och ålder. Alla barn har rätt att vistas i förskolan utan att utsättas för någon form av kränkande behandling.

De sju diskrimineringsgrunderna

1. kön - kvinna eller man eller den som ska ändra/har ändrat könstillhörighet,
2. könsöverskridande identitet eller att genom uttryck visa sig tillhöra ett annat kön,
3. etnisk tillhörighet – nationellt/etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande,
4. religion eller trosuppfattning
5. funktionshinder (funktionsnedsättning)
6. sexuell läggning - homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning
7. Ålder

Direkt diskriminering

Att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan i jämförbar situation.

Indirekt diskriminering

Att någon missgynnas genom tillämpning av en bestämmelse/regel/förfaringsätt som verkar neutralt men som missgynnar personer som faller under någon av de sju diskrimineringsgrunderna.

3.2 Definition av trakasserier och kränkande behandling.

Trakasserier och kränkande behandling kan vara:

- Fysiska (slag knuffar)
- Verbala (hot, glåpord, svordomar, öknamn).
- Psykosociala (utfrysning, ryktesspridning, blickar, grimaser, alla går när man kommer).
- Texter eller bilder (teckningar, lappar, fotografier, sms, mail).
- Upplevelsen av kränkande behandling är ingen åsiktsfråga och kan inte ifrågasättas, den som upplever sig kränkt måste alltid tas på allvar. Det är inte handlingen i sig som definieras som kränkande utan om en handling upplevs som kränkande av den som utsätts.

Trakasserier (en form av kränkande behandling)

Ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna.

Sexuella trakasserier

Ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet.

Instruktioner om att diskriminera

En order eller instruktion om att diskriminera någon på ett sätt som avses i punkt 1 - 4 och som lämnas åt någon som står i lydnads- eller beroendeförhållande till den som lämnar orden eller instruktionen eller som lovat fullgöra ett uppdrag åt denne.

I skolan och förskolan är det huvudmannen eller personalen som gör sig skyldig till diskriminering. Barn kan inte diskriminera varandra i lagens mening.

Definition på kränkande behandling enligt skollagen:

Ett uppträdande som, utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen, kränker ett barns värdighet. Mobbing är ett exempel.

Den som upplever sig ha blivit kränkt måste tas på allvar!

3.3 Mobbing

Mobbing är när ett barn upprepade gånger blir utsatt för kränkande behandlingar, psykiskt och eller fysiskt våld, från ett eller flera andra barn.

3.4 Kränkningar kan vara:

Kränkande behandling är uppträdande som kränker ett barns värdighet. Det kan till exempel vara att retas, frysa ut någon, eller knuffas.

Vi ska inte förväxla kränkning med tillrättavisning och tillsägelser som har till syfte att skapa en positiv och god miljö för barnen.

3.5 Befogade tillsägelser

Förbudet att utsätta någon för kränkande behandling gäller naturligtvis inte tillrättavisningar som är befogade för att upprätthålla ordning och god miljö, även om tillrättavisningen kan upplevas som kränkande.

3.6 Repressalier

Personalen får inte utsätta ett barn för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att barnet eller vårdnadshavaren har anmält förskolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

"Små barns möten med andra små barn kan ibland innebära att de inte har tillräckliga erfarenheter av hur man bör vara i samspel med andra. Då kan situationer uppstå som kan vara kränkande för andra barn, men det ska vi inte kalla mobbing. När man använder begreppet mobbing hamnar man i ett synsätt som säger att det är barnen som felar och som är problemet. Istället för att problematisera barnen borde alla pedagoger problematisera sin uppgift. Alltså - vad vi som pedagoger ska göra för att hjälpa barn utveckla samvarokompetens, vad ska vi (vuxna) göra för att barn ska lära sig andra barns gränser". *Eva Viklund Dahl ur förskoletidningen 2/2005*

4. Palettens förskola

Paletten är en förskola med fem åldersindelade barngrupper i ålder 1-5 år.

4.1 Palettens ledord

- Jag duger
- Jag kan
- Jag betyder något
- Jag behövs

4.2 Palettens vision/långsiktiga mål

Vi pedagoger ska ha ett medvetet förhållningssätt där alla egenskaper hos barnen lyfts fram och värderas lika högt.

All personal ska arbeta långsiktigt och aktivt för att förebygga diskriminering eller annan kränkande behandling. Vi ska arbeta för alla barns lika värde oavsett kön, könsöverskridande identitet/uttryck, etnisk tillhörighet, religion/trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning och ålder. Vårt arbete ska präglas av förebyggande insatser för att förhindra diskriminering och kränkning. Alla måste ha samma förhållningssätt och gemensam värdegrund.

Vårt arbetssätt med Reggio Emilia filosofin utgör en bra grund för barnen att träna empati, lyssna på varandra och respektera varandras åsikter. Till vår hjälp använder vi våra "empatidockor".

Detta är ett material som finns på varje avdelning. Med de allra yngsta barnen grundlägger vi tre gyllene ord; **lyssna, turas om, vara snäll**. Under åren vidareutvecklas detta med etiska diskussioner som kan handla om exempelvis; *att våga delta, rätt att avstå, våga ha en åsikt, känslor och hur vi bemöter varandra*. I arbetet med barnen tar vi fortlöpande upp frågor som främjar ett positivt förhållningssätt mot varandra. Barnen får lära sig att sätta ord på känslor, öva att uttrycka sig och förstå andras känslor. Som ett hjälpmedel för barnen att uttrycka sina åsikter använder vi "**stopphanden**". Det är ett konkret sätt för barnen att förstärka ett NEJ genom att visa och markera STOPP med handen.

Vi diskuterar med alla barnen utifrån deras utvecklingsnivå, vilka beteenden och vilket språkbruk vi använder mot varandra. När det handlar om små barn kan det ibland vara svårt att avgöra om det är mobbing eller social omognad.

5 Delaktighet

5.1 Förskolechef

Förskolechefen har det övergripande ansvaret för att ta fram och följa upp Likabehandlingsplanen. Hon ansvarar för att all personal tar del av och arbetar enligt Likabehandlingsplanen samt att kränkning, mobbing eller diskriminering inte sker. Vidare har hon tillsammans med ledningsgruppen på förskolan ansvar för att planera för arbetet i arbetslagen så att alla former av kränkande behandling, trakasserier och diskriminering och mobbing följs upp och åtgärdas.

5.2 Pedagogerna

All personal ska ha tillgång till Likabehandlingsplanen mot kränkande behandling och fortlöpande information. De har också ansvaret för att Likabehandlingsplansarbetet hålls levande i vardagen. Målen i planen ska utvärderas och planeras vid varje läsårs slut. Vårt arbete ska präglas av förebyggande insatser för att förhindra diskriminering och kränkning. Alla måste ha samma förhållningssätt och gemensam värdegrund.

5.3 Barn

Planen görs känd för barnen genom att pedagoger arbetar med läroplanens mål under rubriken "Normer och värden". Hänsyn ska tas till barnens ålder och mognad. Målen i läroplanen är grunden för förskolans verksamhet.

Förskolans ska sträva efter att varje barn utvecklar öppenhet, respekt, solidaritet och ansvar. Förmåga att ta hänsyn till och leva sig in i andra människors situation samt vilja att hjälpa andra.

5.4 Föräldrar/vårdnadshavare

Planen görs känd för föräldrar under inskolningsperioden, föräldraforum och på föräldramöten. Vi på Paletten lägger stor vikt vid att skapa bra relationer till föräldrar och barn. Föräldraenkäten är också ett viktigt verktyg i vår strävan att förbättra verksamheten. Om du misstänker att ditt barn eller något annat barn utsätts för kränkande behandling eller diskriminering – kontakta ditt barns förskolepedagog eller förskolechef. Om du misstänker att ditt barn utsätter andra för kränkande behandling ber vi dig göra klart för ditt barn att det inte är ett acceptabelt beteende och att du själv tar avstånd från beteendet. Vi hoppas också att du meddelar ditt barns förskolepedagog om misstankarna.

5.5 Revidering

Likabehandlingsplanen ska vara ett levande verktyg i det dagliga arbetet. Olika delar från likabehandlingsplanen tas upp vid varje apt samt vid avdelningarnas planering och reflektion. Den måste årligen följas upp och nya målsättningar och åtgärder kan behöva formuleras. Uppföljning och revidering ska göras i juni efter avslutad termin. Resultatet av denna utvärdering ska beaktas vid framställning av nästa års Likabehandlingsplan.

6. Skillnaden mellan främjande och förebyggande arbete

Förskolan ska aktivt arbeta för att främja likabehandling. Arbetet ska syfta till att förstärka respekten för allas lika värde och utgå från alla diskrimineringsgrunderna. Arbetet ska riktas mot alla och vara en naturlig del i förskolans vardag.

6.1 Förskolans insatser för att främja barns lika rättigheter och möjligheter

Arbetet med frågor som rör normer och värden enligt läroplanen är av stor betydelse i vardagen.

- Alla pedagoger ska respektera olikheter, uppskatta det unika hos varje barn
- Vi pedagoger är viktiga förebilder när det gäller att möta alla med respekt
- Vi arbetar med "vi känsla" och tillhörighet
- Ge barnen (oavsett kön) lika stort utrymme
- På Paletten ska det vara en tillåtande atmosfär, vårt förhållningssätt är mycket viktigt.
- Det ska finnas könsneutrala rum och lärande miljöer
- Pedagogerna rör sig runt på gården vid utelek för att finnas nära barnen
- Bekräfta och sätta ord på barnens känslor
- Uppmuntra beteenden där barn visar empati och omsorg
- Stödja barnen i att hantera konflikter
- Läs könsneutrala böcker som belyser olika kulturer och familjekonstellationer

6.2 Förskolans förebyggande arbete

Arbeta med empatiövningar med hjälp av "Kloke" dockan

Göra kontinuerliga observationer i verksamheten för att ta reda på vad som händer i till exempel leken.

Lyssna på barnens signaler om hur de upplever sin dag på förskolan och ta dessa upplevelser på allvar.

Hålla värdegrundsdiskussionen levande i verksamheten.

Uppmuntra fredlig beröring

7. Palettens kartläggning utifrån samtliga diskrimineringsgrunder

Förskolan ska ta reda på om det förekommer diskriminering eller kränkningar i verksamheten eller om det finns risk att det uppstår. Metoderna för kartläggningen väljs av förskolan men barn och deras vårdnadshavare samt förskolans samtliga personal som arbetar bland barn ska innefattas i kartläggningen. När kartläggningen är genomförd ska den analyseras. Vad har framkommit? Finns det risker? Blir något barn/någon elev diskriminerad eller utsatt för kränkningar?

• 7.1 Kön

Vid utformningen av förskolans miljö krävs att pedagogerna är medvetna om dess inverkan på barnens lek. Förskolan är en kvinnodominerad arbetsplats för tillfället saknas manliga förebilder.

• 7.2 Etnisk tillhörighet

Pedagogerna uppmuntrar samtal med barnen och varandra om olikheter och ursprung.

• 7.3 Religion eller annan trosuppfattning

Det finns familjer med annan trosuppfattning och vi visar respekt för skillnaden i trosuppfattning, samtalar om frågor som kommer vid firandet vid religiösa högtider.

• 7.4 Funktionshinder

Vi har barn med neuropsykiatriska funktionshinder och allergier

• 7.5 Sexuell läggning

Vi har ingen större erfarenhet eller vetskap om familjer inom HBT, på förskolan

• 7.6 Könsoverskridande identitet eller uttryck

Ingen könsoverskridande identitet eller uttryck på förskolan

- 7.7 Ålder

För att undvika att det sker konflikter mellan åldersgrupperna vid överflyttning från lillsidan till storsidan startar vi redan på våren med fadderverksamhet. Faddrarna tar sedan emot sin fadder vid överflyttningen i augusti. Ingen diskriminering på grund av ålder på förskolan.

8. Palettens utvärdering av föregående års likabehandlingsplansarbete.

Vi behöver arbeta vidare med att göra barnen mer medvetna om likabehandling genom att arbeta med hjälp av "kloke dockan" prata och göra en bok om likabehandling tillsammans med barnen. För de yngsta barnen kan det till exempel vara med bilder som belyser "mjuka händer", vi filmar situationer hur man är en bra kompis.

Vi ska låna och läsa fler böcker som belyser olikheter.

Genom temat "relationer med gosedjursvärlden" har barnen lockats till genusöverskridande lek, det har skapat god dynamik i gruppen.

Vi har arbetat fortlöpande med begreppet "själv/själv" som betyder att man kan leka själv men inte två och utesluta en tredje kamrat, detta för att motverka första mobbingstadiet.

Vi har sett ett behov av att tala om etiska och existentiella frågor i mindre samtalsgrupper.

På föräldramöten tas de punkter som kommit upp från föräldraenkäten till diskussion.

Vi har gjort observationer av utemiljön på gården, hur barnen och pedagogerna rör sig över gården och var de flesta väljer att vara, och planerar efter det åtgärder det finns behov av.

Observationer i verksamheten görs genom att vi pedagoger är närvarande i barnens lek så kan vi stötta dem vid behov. Arbetslaget diskuterar vad som setts och hörts och utifrån det görs åtgärder.

9. Nulägesbeskrivning

Vi jobbar för en trygg miljö både fysiskt och psykosocialt för alla barn på förskolan. Vi vill att alla ska känna att Paletten är välkomnande, trygg och lärorik, att alla

känner att, jag kan, jag duger, Jag betyder något, jag behövs.

Alla barn är allas barn, en vi -känsla för hela Paletten.

10. Konkret åtgärder vid upptäckt av diskriminering

I det dagliga arbetet med barnen uppmärksammar vi när någon utsätts för diskriminering eller kränkande behandling. De vuxna agerar som goda förebilder för hur vi är mot varandra.

Det åtgärdande arbetet ska påbörjas genast när det framkommit signaler om att ett barn känner sig diskriminerad, trakasserad eller kränkt. Detta innebär att verksamheten ska vidta åtgärder som dokumenteras och utvärderas för att förhindra att kränkningarna upprepas.

10.1 Barn/barn

Uppmärksamma, prata med barnen om vad som hänt

Kom ihåg att stötta det kränkta barnet

använd "hur frågor" Hur kände du? Hur tänkte du? Hur tror du att den andre känner sig?

Kunde du gjort på något annat sätt?

Hur kan du göra "förlåt" så den andre känner sig bra?

Informera vårdnadshavare som har barn inblandade i händelsen

Vid upprepade tillfällen mot ett och samma barn ska även biträdande samt förskolechefen informeras. Vid behov tar gruppen hjälp utifrån, dokumentation av insatserna krävs.

10.2 Barn/vuxen

Om vi ser eller hör att något barn kränker någon vuxen ska vi prata med barnet, barnets vårdnadshavare meddela, vid upprepning av kränkning kallar vi till ett möte dokumentation av insatserna krävs.

10.3 Vuxen/barn

Om vi ser eller hör någon vuxen (personal, vårdnadshavare eller annan vuxen) kränker något barn ska vi ha modet att vara så raka att vi kan säga till.

Ta den vuxne åt sidan och fråga hur hen tänkte?

Diskussionerna mellan de vuxna ska ske utan att barnen är närvarande.

Förskolechefen ska alltid vidtalas.

Förskolechefen är alltid den som gör anmälan till socialtjänst eller polis när det gäller vårdnadshavare eller annan vuxen efter överenskommelse med personal.

Dokumentation av insatserna krävs

10.4 vuxen/vuxen

Den som ser att någon blir kränkt har ett ansvar för att reagera på det inträffade.

Den som anser sig utsatt för kränkning har ett ansvar för att genast ta kontakt med förskolechefen som vidtar nödvändiga åtgärder, eventuellt med hjälp av skyddsombud.

Dokumentation av insatserna krävs.

11. Till dig som vårdnadshavare.

Om du misstänker att ditt eller något annat barn utsätts för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, funktionshinder eller trakasserier, kränkande behandling eller mobbing, så prata allti med personalen.

Det gäller inte befogade tillrättavisningar, från ansvariga inom verksamheten vilka har ett syfte att upprätthålla ordning och en god miljö. Det kan vara svårt att ta till sig att ens barn kränker andra barn, men även i detta fall är det viktigt att prata med personalen. Alla måste ta ansvar och arbeta för barnens trygghet och samhörighet.

Som vuxna har vi en skyldighet att ingripa när vi ser ett kränkande beteende, om inte, kan det tolkas som om vi accepterar beteendet.

13.Litteratur

Morbror raring,

Att arbeta vidare med under läsårets APT möten.

Under varje APT kommer ämnet att diskuteras i "bikupor" för att sedan delges varandra

Gång 1: Gå igenom det reviderade och omarbetade planen. Rutiner för åtgärder vid upptäckt av kränkande behandling.

Gång 2: Hur förklarar vi jämställdhet för barnen? Hur får vi barnen delaktiga i likabehandlingsplans arbetet?

Gång 3: Social gemenskap. Är alla barn inkluderade i barngruppen? Förekommer det återkommande konflikter och bråk bland vissa barn? Osv.

Gång 4: Delge varandra om likabehandlingsplansarbetet på avdelningarna.

Gång 5: Utvärdering 2015-2016

